

Maa- ja metsätalousvaliokunta tiistai 29.04.2025 klo 09.00 / HE 21/2025 vp / Asiantuntijapyyntö

Asia: HE 21/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

HALLITUKSEN ESITYS LAIKSI METSÄSTYSLAIN 41§:n MUUTTAMISESTA

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsästyslain 41. pykälää. Muutosehdotus on perusteltu ja kannatettava, ottaen huomioon pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman, jonka mukaan suurpetopolitiikkaa on hoidettava tavalla, joka huomioi myös sosiaalisen kestokyvyn. Hallitusohjelmassa todetaan, että suurpetojen kannanhoidollinen metsästys turvataan lainsäädännöllä ja, että jo aloitettua työtä kannanhoidollisen sudenmetsästyksen mahdollistamiseksi jatketaan eduskunnan päätöksen mukaisesti. Esitys tukee hallitusohjelman kirjauksia.

Nykyinen tilanne, jossa kannanhoidollinen pyynti on estetty ja, joka on jatkunut pitkään, on johtanut kasvavaan määrään petovahinkoja poronhoitoalueella. Erityisesti eteläisellä ja itäisellä poronhoitoalueella poromäärät ovat puolittuneet. Nykyinen käytäntö johtaa siihen, että porokantojen väheneminen ja petokantojen lisääntyminen siirtyy kohti pohjoista. Pahimmilla alueilla se jo nykyisellään tuhoaa koko poronhoitokulttuuria.

Kannanhoidollinen metsästys tulisi sallia mahdollisimman pian. Aiemmin on ollut voimassa poronhoitoalueella sekä kannanhoidollinen että poikkeuslupapyynti. Tämä johti ajoittain siihen, että jos tietyllä alueella oli kannanhoidollinen lupa, niin sille alueelle ei saatu vahinkoperusteisia poikkeuslupia. Nyt olisi sallittava kannanhoidollisen metsästyksen lisäksi poikkeuslupa pyynti tilanteen vaatiessa.

Jatkossa poronhoitoalueelle tulee myöntää edelleen vahinkoperusteisia poikkeuslupia ja erityistapauksessa ennaltaehkäiseviä lupia esimerkiksi koskien susia ja porotarhoihin tulevia suurpetoja. Samalla tulee poistaa kolmen raadon rajoite poikkeusluvasta, jotta vahinkopedot voidaan poistaa mahdollisimman nopeasti.

Vahinkoperusteisilla poikkeusluvilla metsästäminen tulee säätää erikseen omalla lailla tapahtuvaksi toiminnaksi. Nykysäätely ei vastaa tavoitetilaa minkä vuoksi vahinkoperusteista poikkeuslupapyyntiä ei voida sitoa nykyiseen metsästyslain järjestelmään ja edellytyksiin. Poikkeuslupapyynti edellyttää myös muutoksia poronhoitolakiin ja tulee lisätä myös osaksi poronhoitotyötä.

Käytännöntasolla lainsäädäntöhankkeessa on huomioitava seuraavat seikat:

1. Poikkeuslupia on voitava myöntää ennaltaehkäisevästi ennen kuin tulee vahinkoja
2. Poikkeuslupien jatkoajan myöntämisen on tapahduttava välittömästi, mikäli lupa tai osa luvista jää käyttämättä ja vahinkoja edelleen ilmenee
3. Poikkeusluvalla on voitava pyytää siellä missä peto on, maanomistuksesta tai alueen metsästysoikeudenhaltijan näkemyksistä riippumatta
4. Vyöhykeluvat pyyntiin on myönnettävä poronhoitovuodeksi kerrallaan
5. Vieraspaikkakuntalaisten pyyntioikeus valtion maalla on oltava poikkeusluvista maksutonta
6. Koiran käyttö on sallittava poikkeusluvista ympäri vuoden
7. Pynnin kustannukset on korvattava MMM ja niihin on varattava erillinen määräraha
8. Lupahakuprosessin ja luvan käytön osalta byrokratiaa on järkevöitettävä ja yksinkertaistettava ja menettelyä nopeutettava

Petojen pyynti pitää sallia maanomistuksesta riippumatta koska pedot eivät ole poronhoitajien omaisuutta! Maanomistus aiheuttaa monella tapaa merkittävää haittaa pynnin onnistumisen kannalta ja jo nyt osa metsästys seuroista on ruvennut perimään maksua paliskunnilta tai käyttävät asiaa poronhoitoa vastaan.

Petokantoihin on asetettava Ruotsin mallin mukaan alueelliset suositustasot. Suositustasojen tulisi olla tiukemmat, pienemmät poronhoitoalueen rajan eteläpuolella kuin muualla poronhoitoalueen ulkopuolella. Tällä estettäisiin porovahinkoja erityisesti poronhoitoalueen eteläosissa. Samoin sillä olisi suotuista vaikutus metsäpeurakantaan.

Suurpetojen kuvauspaikkojen pitäminen tulisi kieltää ei pelkästään poronhoitoalueella vaan koko maassa, koska ruokinnalla muutetaan eläinten luontaista arkuutta ja käyttäytymistä. Toiminnasta aiheutuu merkittäviä vahinkoja myös porotaloudelle.

Lausunnon keskeinen sisältö

Kaikkien suurpetojen yhteisesti aiheuttamat porovahingot ovat ennätyskorkealla vuonna 2024, ja niiden vaikutukset porotalouteen ovat erittäin vakavia. Vain murto-osa petojen tappamista poroista löydetään. Petovahinkokertymät heikentävät merkittävästi siitosporojen jalostusta, vähentävät teurasporojen määriä ja horjuttavat koko elinkeinotoiminnan ketjua. Teurasporojen määrät ovat laskeneet paikoin erittäin alhaisiksi, ja petovahingoista aiheutuu paliskunnille ja poronmistajille mittavia kustannuksia, kuten jatkuva paimennustarve, löytymätön hävikki ja petojen poistotoimet. Kaikki nämä aiheuttavat elinkeinolle taloudellista kuormitusta.

Suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen käyntiin saaminen nopeasti on erittäin tärkeää, jotta Suomen ja poronhoitoalueen suurpetomäärät eivät kasva liiallisesti. Eteläisen Suomen kasvavat suurpetokannat heijastuvat poronhoitoalueelle siirtyvien petojen myötä, mikä lisää porovahinkoja ja vaikeuttaa poronhoidon toimintaedellytyksiä. Kannanhoidollisella metsästyksellä voidaan hillitä petokantojen kasvua ja vähentää poronhoitoalueelle vaeltavien yksilöiden määrää. Kannanhoidollisen metsästyksen tulisi kohdentua erityisesti poronhoitoalueen läheisyyteen Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan poronhoitoalueen vastaisille alueille porovahinkojen vähentämiseksi. Samalla vähennetään petopainetta metsäpeuralle tärkeiltä alueilta.

Pitkään jatkunut ja paheneva petotilanne on ajanut poroelinkeinon ahtaalle. Poronhoidolle padoista aiheutuvat kustannukset ovat jatkuvasti kasvavia. Korvausrahojen jatkuva alimitoittaminen aiheuttaa poronhoitajille paljon sosiaalisia ja taloudellisia vaikeuksia. Tilanne on kestämaton. On epäoikeudenmukaista, että kasvavien suurpetokantojen taloudellisen taakan lähes täytenä maksajana on poroelinkeino. Porovahinkokorvausten 2024 täysimääräiseen maksuun tulee saada riittävät lisämäärärahat sekä valtion talousarvioon on vuosittain asetettava riittävä määräraha porovahinkojen täysimääräiseen maksamiseen.

Vahinkoperusteisilla poikkeusluvilla metsästäminen tulee säätää erikseen omalla laillaan tapahtuvaksi ja se on poistettava metsästyslain alta. Poikkeuslupapyynti tulee lisätä myös poronhoitolakiin ja luettava osaksi poronhoitotyötä.

Ministeriön on toimittava aktiivisesti, jotta EU:n asettaman maksukatto saadaan nostettua sille tasolle, että korvaukset pystytään maksamaan täysimääräisesti.

Oivangin Paliskunta

Juha Kujala

juha.kujalanporotila@gmail.com

040-5515927